

ESPAIS MULTIFAMILIARS (0-3 ANYS): Tenir cura de la mà que bressola

7a edició (2025)

Finalitat

Incidir en la millora de la qualitat de vida dels infants en l'etapa del cicle vital de la petita infància i de llurs famílies, promoure els seus drets i vetllar per les seves necessitats a través de la capacitat de professionals dels ens locals —agents socials de la comunitat que treballen amb aquesta etapa de vida— en la implementació i coconducció de dispositius grupals multifamiliars de 0-3 anys, espais on, alhora, es troben una multiplicitat de famílies amb els infants. Treballar en aquest model amb seguretat i eficàcia, fent d'aquest servei un lloc de cura, relació i promoció de bones pràctiques parentals i, per tant, un *factor de protecció* infantil, un servei potenciador del benestar emocional infantil en etapes primerenques i precoces.

Fem nostres les paraules de l'apartat 3.4 «Un món per a la infància» del document marc *Espais familiars per a la petita infància, 0-3 anys* de la Diputació de Barcelona (2006), creat per consens entre el col·lectiu de professionals que treballen en aquests dispositius: «La societat actual és plural i hi conviuen estructures familiars molt diverses, amb necessitats diferents pel que fa a l'atenció dels infants. Aquesta realitat aconsella la conveniència de diversificar i flexibilitzar l'oferta de serveis [...] elaborant respostes més àmplies i imaginatives que s'adeqüin a l'especificitat de la població de cada territori, compartint els mateixos objectius generals i **garantint als infants el dret a participar en contextos de desenvolupament que amplïin i diversifiquin les experiències viscudes en el context familiar, i oferir a la família ajut, orientació i suport en la criança dels infants**». D'altra banda, el paràgraf 5è de l'article 33 del capítol II de la Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies, reconeix que els pares i les mares necessiten suport i acompanyament en els primers anys de vida de l'infant. Incrementar només l'oferta d'escoles bressol, per si sol, no ofereix a la família una solució adequada a la major part dels neguits que sol comportar la criança i l'educació d'un infant. **Necessiten espais de criança que afavoreixin l'ajuda mútua entre famílies per mitjà d'intercanvis i assessorament professional i que ofereixin formació abans i durant l'inici de la criança, i orientació i suport a les famílies en els primers anys de vida dels infants.**

Com diu el document esmentat: «Hi ha necessitats reals de la població que no són formulades d'una manera explícita perquè **les famílies no demanen allò que no coneixen**». Una de les nostres tasques com a professionals és fer visibles aquests dispositius a les comunitats properes.

La professional que imparteix aquesta capacitat forma part de l'entramat d'aquest col·lectiu especialitzat —va treballar directament en aquests serveis sota la mentoria de Teresa Majem, professional pionera a obrir-los a Catalunya i a Espanya—, i per tant l'enfocament de la seva mirada està en sintonia amb aquesta línia de cura i d'empoderament familiar.

Necessitats detectades

Algunes famílies ateses amb infants 0-3 anys estan lluny de representar el model de família normatiu i tradicional, afrontant una sèrie de reptes específics als quals cal donar-hi resposta. A continuació, en relatarem algunes:

- Famílies amb desequilibris i malestars en l'assumpció de rols i tasques, on sovint les dones manifesten símptomes com l'esgotament mental i físic per sobrecarrega de responsabilitats
- Famílies joves nouvingudes d'altres països i continents que, alhora que passen per una maternitat primerenca, ho fan juntament amb un procés de dol no expressat, però sí sentit, el del distanciament de la seva cultura d'origen, de la família extensa i de les amistats deixades enrere, amb poc o cap suport informal al seu voltant, amb dificultats idiomàtiques en ple procés adaptatiu, que les aïlla encara més i dol migratori durant la criança.
- Famílies monoparentals, el 80% de les famílies monoparentals estan encapçalades per dones, les quals acostumen a tenir una pitjor remuneració, menor estabilitat laboral, i condicions laborals en general.
- Parelles separades acabades de separar i/o reagrupades amb nadons, que afronten reptes concrets pel que fa als canvis en els rols familiars i de convivència.
- Famílies que acaben d'adoptar criatures que passen per maternitats i/o paternitats inicials viscudes moltes vegades des del temor i la incertesa, donat que passen per processos en els quals certificar la seva vàlua com a progenitors és un requisit. En el cas de les adopcions internacionals, aquestes famílies poden viure també dificultats pel xoc cultural amb els infants i/o situacions de discriminació pel racisme.
- Mares adolescents i joves mares primerenques, prop amb falta de referents resilients i d'una xarxa de suport familiar o social on emmirallar-se i exercir la seva maternitat.
- Famílies LGTBI que poden afrontar reptes específics derivats de la LGTBIfòbia i la falta de referents com a models familiars i parentals. .
- Maternitats i/o paternitats que arriben quan no se les espera, que necessiten una cadència de temps més lenta per superar la «sorpresa» i la tristor i generar un cicle sa amb l'infant.
- Famílies amb nadons i infants que van néixer amb alguna discapacitat o en pateixen, i que son excloses en els cercles de relació quotidiana dels seus barris, per tal que els seus infants tinguin la possibilitat d'interactuar amb altres infants, i elles amb altres famílies amb les quals compartir sentiments i els avenços dels seus infants.

Hi ha actualment prou estudis¹ sobre les influències que té una determinada criança i tracte en el cervell i el desenvolupament dels infants. Des que el món és món, el nadó, l'infant, sigui quin sigui el moment en què ve a la vida o la família on ha nascut, té les mateixes necessitats; hi haurà situacions que viurà de manera més resilient si compta amb una figura cuidadora que garanteix un vincle estable i ferm.. És per tot això que oferim aquest producte, que, com diu el títol, *té cura de la mà que bressola*, una mà que mou el futur d'un món.

¹ Sue Gerhard (científica mundialment reconeguda especialista en bebès). *El amor maternal. La influencia del afecto en el cerebro y las emociones del bebé.*

Destinataris

Tots els ens locals de la província de Barcelona que aposten per una cultura de petita infància amb *polítiques destinades a tenir cura i donar suport a les famílies amb infants*. Atès que el màxim de participants és de 20 per edició, el nombre màxim de participants que poden acceptar els ajuntaments beneficiaris és de dos (excepte si queda alguna plaça vacant; en aquest cas el màxim seria de quatre).

Està pensat per a professionals que fan o faran **atenció directa en projectes grupals** a la comunitat, en què els adults que tenen cura dels infants assisteixen a un espai comú amb els fills i filles, conduït i dirigit per professionals, independentment de l'adscripció orgànica dels serveis i equipaments en espais multifamiliars (EMF) de 0-3 anys.

Si s'hi inscriu personal d'entitats, ha d'estar contractat pels ens locals. A la Diputació, de cada professional hem de tenir un referent que sigui el responsable del professional dins de l'ens local.

Descripció

La capacitat és **presencial** en dependències de la Diputació de Barcelona.

La capacitat consta de 40 hores lectives dividides en 10 trobades de 4 hores cada sessió, majoritàriament 2 al mes. **S'inicia al 22 de maig i finalitza el 4 de desembre de 2025**. Es preveu fer 8 trobades en dijous i 2 en divendres (aquestes últimes per anar a visitar serveis el dia en què no s'atenen famílies, tot i que poden variar).

En finalitzar la capacitat, les persones inscrites han de lliurar un quadern de bitàcola de cadascuna de les trobades, que, juntament amb una assistència mínima del 80 % de les sessions, el lliurament compartit dels documents d'algunes activitats i la realització de l'avaluació, els permetrà rebre el certificat pertinent.

La capacitat serà liderada per una professional de l'Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat amb expertesa teòrica i pràctica en aquesta tipologia de formació. Podrà comptar amb la col·laboració puntual d'altres professionals especialistes en 0-3 anys, els anomenats *convidats/des experts/es*. També amb professionals que podrien fer de guies per mostrar-nos en una visita el seu servei.

Per al personal que han cursat la capacitat o condueixen grups multifamiliars de 0-3 anys el 2025, s'oferirà un espai de reflexió de la tasca i acompanyament a la pràctica grupal amb famílies. Per saber-ne més: <https://www.diba.cat/web/convivencia/politiques-infancia-i-adolescencia>

Competències clau

Educació emocional. Introspecció. Observació. Creativitat. Reflexió. Relació i aprenentatge interpersonal. Presa de decisions. Comunicació grupal. Negociació i resolució de dificultats i problemes. Actitud ètica. Treball comunitari i en xarxa

Objectius generals

1. Sensibilitzar sobre el valor del treball grupal multifamiliar com a camí promotor de la cura i del benestar dels infants i llurs famílies i preventiu de situacions de vulnerabilitat en el vincle.
2. Assolir professionalment competències i seguretat per acompanyar i conduir grups multifamiliars de 0-3 anys.

3. Conèixer les característiques identitàries dels dispositius multifamiliars en petita infància per tal d'implementar-los adientment.
4. Conscienciar del potencial del treball comunitari i en xarxa a través d'aquesta tipologia de serveis.

Objectius específics

- Reflexionar sobre què és la criança al segle XXI, amb paràmetres de diversitat creixent i canvis constants.
- Conèixer les necessitats físiques, emocionals, cognitives, lúdiques i socials dels infants de 0-3 anys i, al mateix temps, saber interpretar les necessitats singulars de cada infant per acompanyar les famílies i orientar-les en un creixement sa i benestar de vida.
- Adonar-se i comprendre l'etapa del cicle vital per on passa cada família i les seves principals inquietuds per tal de saber acompanyar-la i orientar-la amb confiança en el seu potencial, des d'una proximitat professional òptima que enforteixi les competències tant de criança com d'educació dels progenitors.
- Comprendre la importància, i els efectes, de saber tenir cura d'un mateix per, com a professional, poder tenir cura de les famílies sense transferir-los aspectes de la història de vida familiar a través de les seves intervencions.
- Connectar-se amb les emocions i els pensaments que s'activen en les persones dins d'un grup.
- Conèixer les diferents funcions, rols i tasques dels equips professionals multidisciplinaris que integren l'equip multidisciplinari dels EMF de 0-3 anys, i col·lidir-los.
- Compartir tècniques i eines, i enfortir certes habilitats i capacitats² de relació i de comunicació, com a elements facilitadors de canvis en el treball amb grups de famílies.
- Prendre consciència de la posició del conductor/a i del coconductor/a d'un EMF de 0-3 anys, i no deixar-se atrapar, durant l'acompanyament, en actituds d'omnipotència.
- Conèixer els límits de la tasca per a una professionalització adequada en aquests dispositius multifamiliars de 0-3 anys.
- Planificar la posada en marxa del dia a dia dels EMF de 0-3 anys.
- Encarar i resoldre malentesos i conflictes comunicatius que puguin aparèixer en el procés de tota relació i, per tant, també en la professional.

Conèixer guies, bibliografia, vídeos, revistes, web, etc. especialitzats i centrats en aquesta etapa de la vida i també en aquests serveis.

- Informar de possibles rutes formatives i d'especialització professional que complementen o milloren els aprenentatges i orientacions que els oferim (màsters, jornades, espais de trobada professional...) i fins i tot implicar-los en la posada en marxa d'aquestes.

² L'acollida, el llenguatge no verbal, l'escolta, l'espera activa, l'empatia, la sintonia grupal, el maneig del silenci, la pedagogia de la pregunta, l'observació i retroacció; autoobservar, tolerar la incertesa, reflexionar, acomiadar-se.

- Avaluar el servei ofert i identificar els canvis produïts en aquestes famílies en el procés.
- Anteposar l'ètica en les intervencions realitzades i en el marc legal vigent.
- Aprendre a formular estratègies per a una bona difusió del servei.
- Reconèixer les característiques identitàries del servei, què el diferencia d'altres tipologies i la seva pluralitat creativa en l'etapa de 0-3 anys.
- Adquirir coneixements, estratègies i habilitats per treballar per a, en i amb grups d'infants i diverses famílies, i coordinar, dinamitzar i coconduir aquesta tipologia de grups.
- Crear en el servei un clima relacional³ nodridor, tenint present la influència de la psicogeografia, la preparació de la sala i els seus diferents espais, amb el mobiliari i els objectes adients, que seran facilitadors i cooperadors d'aprenentatges cooperatius.
- Saber incorporar en el servei, en el moment adequat i en la mesura justa, els espais de tertúlia per a les famílies, les xerrades col·loqui i els tallers lúdics⁴ i altres activitats per les famílies i els infants.
- Encarar i ajudar a resoldre malentesos i conflictes comunicatius que puguin aparèixer entre els infants i entre els pares, les mares i altres figures cuidadores del grup i amb el mateix personal conductor.
- Reflexionar sobre la importància de la implicació i la col·laboració d'altres agents formals⁵ del barri o comunitat en la realització d'activitats i la difusió del servei.
- Incentivar el servei a formar part, o ser partícip en la creació, de les xarxes per a la petita infància del seu municipi, potenciant la cura, cultura i defensa dels drets de la petita infància.
- Fer sortides guiades professionals per conèixer en primera persona altres experiències municipals en EMF de 0-3 anys.
- Teixir en els EMF de 0-3 anys interrelacions entre les persones participants, per fer del grup un espai de suport i d'ajuda entre iguals que, un cop donat de baixa, podria en molts casos continuar en format de grup d'ajuda mútua (GAM) sense suport professional.

Continguts

Càpsula 1: EL BENESTAR DELS INFANTS I LES SEVES FAMÍLIES

- Què entenem per criaça positiva i responsiva? Camins que potencien tenir criatures sanes i felices.
- Comprenent els infants de 0 a 3 anys i les seves famílies dins d'un grup multifamiliar.
- Quins interessos, pors, desitjos i alegries tenen les mares i els pares i d'altres figures cuidadores en aquesta etapa del cicle vital?

³ *Hygge* és una expressió danesa que parla d'un sentiment relacionat amb saber crear calliu a la llar, tenir cura d'un mateix i de l'altre, gaudir de la pausa i de l'aquí i ara.

⁴ Jocs de relació i *apapachos* (carantoines), d'experimentació i descoberta, d'expressió musical, corporal, plàstica, etc.

⁵ Parlem de psicòlegs dels centres de desenvolupament i atenció precoç (CDIAP), pediatres, infermers infantils, nutricionistes del CAP, psicomotricistes, experts en massatge infantil, doules, associacions proalletament matern, escoles de música, referents del banc d'aliments, contacontes, experts en ioga infantil, monitors de joc de ludoteques i d'esplais, etc.; i també dels mitjans de comunicació de la comunitat (ràdio, TV i premsa).

- La criança, l'educació i l'estrès familiar.
- Coses que ens costa de dir a les famílies i com dir-les. Temes tabú.
- Els llenguatges de l'amor.
- Lectures de llibres, articles, contes, visionat de vídeos, etc., que ens ajuden a comprendre i a pensar-hi.

Càpsula 2: ELS PROFESSIONALS, L'EQUIP DE TREBALL I EL TREBALL EN EQUIP

- Perfil professional, àmbits, formacions adients i punts de relació i aprenentatge en comú entre el col·lectiu.
- Model de conducció i coconducció. A què fer atenció en les dinàmiques d'un grup multifamiliar? Quin és el teu superpoder com a conductor? Quins aspectes per dialogar introduïrem en un grup?
- Les emocions dins d'un EMF de 0-3 anys i els efectes d'aquests grups i serveis en els i les professionals que els condueixen. Espais per a la seva elaboració. Les pors dels professionals i la seva externalització.
- El personal com a eina de difusió dels dispositius en els medis socials. Com?
- El treball en equip i com trampejar les «neures» dels companys i les nostres.
- Què ens passa amb les derivacions i el seguiment dels serveis socials bàsics, pediatria, etc.
- Com fer que l'àmbit polític visqui els grups i l'EMF de 0-3 anys com un servei valuós.
- Una «finestra» i un «triangle» com a ajuda per comprendre què passa (i què ens passa) en un grup multifamiliar.
- Algunes eines: els quaderns de bitàcola, el genograma d'informació del grup, els mapes relacionals, els mapes de rutes de vida, els aforismes terapèutics, la capsa preguntaire, les guies i els contes del servei EMF, etc.
- Invitació a *Els professionals pregunten*. Visita d'un professional de l'àmbit i referent entre el col·lectiu per dialogant-hi.

Càpsula 3: UN SERVEI ADAPTAT A LES FAMÍLIES I NO FAMÍLIES ADAPTADES A SERVEIS

- Orígens, finalitat, característiques, diversitat i trets identitaris dels dispositius multifamiliars de 0-3 anys.
- Per què són necessaris aquests grups en els serveis i en les comunitats? Motius per treballar amb les famílies des d'aquesta proposta.
- Les paraules clau dels grups multifamiliars vinculats: «fotografies» que defineixen i donen pistes dels seus valors i l'ètica implícita.
- Què no són els EMF i qui no pot assistir-hi?
- Selecció, inscripcions i entrevistes prèvies? Què preguntar-los i com fer-ho.
- Una «cadira» amb quatre potes en els dispositius multifamiliars de 0-3 anys: terapèutics?, mutualitat relacional?, procés?, funcions?
- Sentir-se agrupat o sentir-se grup? Moments clau en el progrés d'un grup multifamiliar de 0-3 anys. La cura de la identitat individual i grupal dins d'un grup multifamiliar. Fases de les

dinàmiques internes i els seus supòsits. Què pot ser l'antigrup i com trampejar-lo? Què volem aconseguir entre tots els implicats dins d'un grup multifamiliar?

- Com amorosir l'ambient en un grup o servei multifamiliar vincular i relacional.
- La normativa que té cura dels participants. Quina, com, quan i quanta?
- Píndoles d'escenaris lúdics per a infants de 0 a 3 anys dins d'un grup multifamiliar.
- Recursos que ens ajuden en una tertúlia col·loqui en grup amb les famílies.
- Propostes d'avaluació de les trobades i dispositiu EMF de 0-3 anys.
- La implicació de les famílies en subprojectes interns (ramals del projecte principal).
- Anem a visitar un servei multifamiliar de 0-3 anys: obrim els ulls i escoltem amb la pell!
- Lectures de llibres, articles, visionat de vídeos, contes, etc. que ens ajuden a comprendre i a pensar-hi.

Càpsula 4: LA COMUNITAT QUE FA TRIBU, FA XARXA

- Com, amb què i amb qui fer la difusió.
- Amb qui crear una xarxa cooperativa (formal/informal). Les aliances de la xarxa comunitària.
- La participació en estructures internes interdisciplinàries i interserveis: les taules de primera infància, les xarxes de petita infància, la universitat i les associacions.
- Com fer que l'àmbit polític visqui els grups i l'EMF de 0-3 anys com un servei valuós.

CALENDARI

Abans de les vacances d'estiu	Després de les vacances d'estiu
<p data-bbox="316 1294 402 1330"><u>Dijous</u></p> <ul data-bbox="363 1352 705 1438" style="list-style-type: none">- 22 de maig de 2025- 5 i 19 de juny de 2025 <p data-bbox="252 1460 284 1729">Horari: de 10 h a 14 h</p> 	<p data-bbox="922 1294 1008 1330"><u>Dijous</u></p> <ul data-bbox="938 1532 1353 1697" style="list-style-type: none">- 4 i 18 de setembre de 2025- 9 d'octubre de 2025- 20 de novembre de 2025- 4 de desembre de 2025 <p data-bbox="842 1429 874 1765">Horari: de 10.00 h a 14.00 h</p> <p data-bbox="922 1742 1305 1778"><u>Divendres de visita a serveis</u></p> <ul data-bbox="938 1800 1305 1865" style="list-style-type: none">- 24 d'octubre de 2025- 7 de novembre de 2025

Lloc: Passeig de la Vall d'Hebron, 171. Recinte Mundet. Edifici Migjorn, planta 0, sala polivalent

Metodologia

Aquesta capacitató està pensada per aprendre d'una manera reflexiva, creativa, participativa i lúdica, i fa servir, entre altres recursos, l'associació d'idees, l'atenció flotant, l'observació participativa i la pregunta pedagògica.

La metodologia combinarà l'exposició de la docent sobre els continguts del programa amb espais de diàleg compartit per crear coneixement, un espai que invita a la reflexió, la introspecció, la creativitat, l'observació, el joc i l'experimentació. En paral·lel, es crearà un grup de WhatsApp com a una eina més de treball i de comunicació.

No és una capacitató usual, ja que visitarem algun servei en grup i rebrem també alguna visita externa al nostre grup.

S'intentarà crear un clima grupal semblant —que mai és igual— al que gaudeixen les famílies que assisteixen a aquests serveis, un clima de confiança, cooperació i compromís. Per això, us necessitem.

Professional responsable

Lucía Aizcorbes Prado, tècnica especialista en infància, adolescència i treball grupal amb famílies
Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat

Si necessiteu una consulta prèvia, podeu contactar a: aizcorbespl@diba.cat

Telèfon: 934 022 222 (ext.: 25081) /

Telèfon mòbil: 648 243 150